

ἐπεκράτησεν, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ κατὰ κληψίς τοῦ περιπέστου χρυσοτεύκτου θρόνου τοῦ Μπεχανζέν ὑπὸ τοῦ γάλλου στρατηγοῦ καὶ ἡ ἐξ Ἀβομέης εἰς Πόρτο Νόβον ἀποστολὴ αὐτοῦ, ἵνα ὡς δῶρον τῷ φίλῳ τοῖς νικηταῖς φρονοῦντι βασιλεῖ Τόφα προσενεχθῇ, θ' ἀποτελέσῃ πιθανῶς ἀρετηρίαν νέου βίου τοῦ ἡμιχρῖου ἀλλ' εὐφοῦς τούτου λαοῦ καὶ σελίδα αἰσιωτέρας ἐποχῆς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Δαχομέης.

Γ. Κ. Α.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΕΡΩΣ

ὑπὸ Paul Bourget*.

Παρά τὴν στενοχωρίαν τῆς πρώτης ἡμέρας—ἴσως μάλιστα ἐνεκα ταύτης—ὁ Λαυρέντιος τὸ δεύτερον ἐπισκέψατο τοὺς ἐν τῇ ὁδῷ Βαλζάκ, εἶτα τὸ τρίτον, εἶτα καὶ τὸ τέταρτον, ἐάν δὲ ἡ περιέργεια νὰ κατανοήσῃ τὸν χαρακτῆρα τῆς κυρίας δὲ Βέλδ ἐν ταῖς πρὸς τὸν Γεράρδον σχέσεσιν αὐτῆς διετηρεῖτο ἐν αὐτῷ ζῶντῳ, ἥδη ἤρξαστο νὰ μίγνηται αὐτῇ καὶ ἀρκούντως σπουδαία δόσις τῆς συγκεχυμένης ἐκείνης συμπαθείας, ἡ ὁποία εἶναι δείγμα τῆς γενέσεως διαρκῶν αἰσθημάτων. Τὰ αἰσθήματα μάλιστα ταῦτα ἐντὸς ὀλίγου προσέλαβον τοιοῦτον χαρακτῆρα ὥστε, ἐάν ὁ Ἥλιος κατῆρχετο εἰς τὰ βλάθη τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ μὴ ἁμολογήσῃ τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ. Μετὰ τὴν δευτέραν ὅμως περίοδον τοῦ βίου, ὅταν ὁ ἄνθρωπος δὲν διαγράφῃ ἐαυτῷ προγράμματα πάθους, τὰ ὁποῖα εἶτα πραγματοποιεῖ ἐκ καθήκοντος, δὲν εἶναι σπάνιον νὰ σχηματίξῃ τις ὅπως ἐναντίας φαντασιώδεις ἰδέας ἐπὶ τῶν αἰσθηματικῶν σχέσεων, ἃς συνδέει. Ὡς ἐν τῇ ἐφηβικῇ ἡλικίᾳ ἐνομιζόμεν αἰωνίας τὰς στιγμιαίας ἐντυπώσεις, κατὰ τὴν παρέλευσιν τῆς πρώτης νεότητος, νομίζομεν ὅτι οἱ ἔρωτες ἡμῶν εἶναι ἦσαν ἐπίμονοι τῆς πραγματικότητος. Ὁ Ἥλιος ὅμως ἦτο λίαν αὐστηρὸς ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῆς φιλίας εἰς τρόπον ὥστε θεώρει ἐαυτὸν ἀνίκανον νὰ ἀγαπήσῃ δι' ἐρωτικῶν αἰσθημάτων τὴν ἐρωμένην φίλου εἰσαγαγόντος αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν του καὶ δεικνύοντος αὐτῷ ἀπερίοριστον ἐμπιστοσύνην. Φεῦ! πόσον ἀνεπαίσθητος καὶ πόσον κατασπαρμένη ἄνθεσιν εὐώδεις ἐστὶ ἡ κλιτύς, ἡ ὁποία ἄγει ἡμᾶς ἐκ τῆς συμπαθείας, πρὸς ἀγχίστροφον πνεῦμα γυναικός, εἰς τὸ πρὸς αὐτὴν πάθος! Ἀργότερον—ὅταν ὁ κακὸς δαίμων κατακλύσῃ ἡμᾶς ἐξ ὀλοκλήρου, ἐν τῇ γεννωμένη οἰκειότητι ἡμῶν πρὸς ἐκείνην, ἣν οὐδέποτε ὠφελοῦμεν ν' ἀγαπήσωμεν ἀναγνωρίζομεν τὴν ἔνοχον ἡμῶν ἐρωτικὴν μέτην. Μετ' ὀκτῶ ἐβδομάδας ὁ Ἥλιος Λαυρέντιος, ὅστις βαθυηδὸν παρεσύρη εἰς βαθμὸν ὥστε καθ' ἐκάστην νὰ

βλέπῃ τὴν κυρίαν δὲ Βέλδ, δὲν ἠδύνατο ἔτι ν' ἀναμαρτήσῃ τὴν θέσιν, ἣν ἡ γυνὴ ἐκείνη κατέσχευεν ἐν τῇ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης κενῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Ἐγίνωσκε καλῶς ὅτι δὲν ἔστενοχωρεῖτο πλέον, ἐγίνωσκεν ὅμως ἐπίσης ὅτι ἀντὶ νὰ σπουδάζῃ καὶ μελετᾷ ὡς παρατηρητῆς τὴν κατάστασιν τῆς Κλάρας καὶ τοῦ Γεράρδου, ἀπεδέχετο αὐτὴν ὡς ἦν καὶ εὕρισκετο, μεθ' ὄλων τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν ἐλλείψεων αὐτῆς. Ἀλλ' ἐν ποίᾳ γωνίᾳ τῆς ἐκνεναυρισμένης καρδίας αὐτοῦ θὰ εὕρισκε τὴν δύναμιν ν' ἀντιστῇ εἰς τὴν ἐλκυστικότητά, ἣν ἐξήσκει ἐπ' αὐτοῦ ἡ εἰσπνοὴ τῶν σχεδὸν ἄλλων ἐκείνων ἀτόμων, ἅπερ ἀποτελοῦσι τὴν ἀτμοσφαίραν καὶ οἶονεὶ τὸ φυσικὸν καὶ ἠθικὸν ἄρωμα μιᾶς γυναικός—ἀτόμων λεπτοτάτων, τὰ ὁποῖα περιεπτάμενα περὶ τὴν Κλάραν ἐκλύπτον καὶ περιέβαλλον αὐτόν, τὸν φιλοσοφοῦντα, διὰ νύκτας θείας καὶ ἡδονικῆς;

Ἀπὸ τῶν πρώτων ἐπισκέψεων αὐτοῦ, εὕρισκεν αὐτὴν σχεδὸν πάντοτε μόνην καὶ δὲν ἐξεπλήσσετο λίαν διὰ τοῦτο, μαντεύων ἥδη ἀρκούντως τὰς ἐνδομύχους σκέψεις αὐτῆς ὥστε νὰ κατανοήσῃ οἶαν δυσχέρειαν ἐδοκίμαζε γυνὴ, υπερέφρωνος ἀλλὰ πεπτωκυία, περὶ τὴν σύναψιν τῶν νέων αὐτῆς σχέσεων. Βραδύτερον ἔμαθεν ὅτι ἐδέχετο κρύφα τὰς πρωίας μίαν τῶν φίλων αὐτῆς τῆς ὑψηλῆς κοινωνίας μείνασιν πιστὴν μεθ' ὅλας τὰς προλήψεις τὰς ὁποίας ἔχει ἡ ὑποκρισία τῶν αἰθουσῶν διὰ τὰ δεδηλωμένα σφάλματα. Ὁ Ἥλιος ἔμαθεν ἐπίσης ὅτι ὁ Γεράρδος ἐδοκίμασε νὰ εἰσαγάγῃ ἐν τῇ ἐγκαταλελημμένη ἐκείνῃ φωλεᾷ δύο τῶν ἀρχαίων αὐτοῦ συναδέλφων. Εἶχον ὅμως ἀπκρέσει εἰς τὴν Κλάρην συνεπιεῖν τινῶν τῶν μὴ διακαρινομένων ἐκείνων σφαλμάτων ἐν τῇ συμπεριφορᾷ, σφαλμάτων ἐπὶ τοῖς ὁποίοις αἱ γυναικες καθίστανται μᾶλλον εὐαίσθητοι ὡς ἐκ τοῦ λεπτεπιπέτου τῆς μὴ ἐπισημοποιημένης κοινωνικῆς αὐτῶν θέσεως. Εἶχε λοιπὸν καταστήσει νὰ ζῇ μόνη ἐν τῇ σιγῇ τοῦ πολυτελοῦς ἐκείνου μικροῦ μεγάρου, σχεδὸν ἄνευ οὐδεμιᾶς σχέσεως, διότι μόλις ἠδύνατο νὰ δώσῃ τις τὸ ὄνομα τοῦτο εἰς τρία ἄτομα γηραλαία, ἅπερ ἦσαν μεμακρυσμένοι καὶ πτωχοὶ συγγενεῖς αὐτῆς, ἦτοι εἰς μίαν χήραν καὶ δύο γέροντας ἀγῆτους, οἱ ὅποιοι ἐπιπτον ὡς ἀερόλιθοι, ἀπαξ μὲν τῆς ἐβδομάδος, ἀλλὰ πάντοτε κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν Γεράρδον δὲν ἀπητοῦντο μεγάλα προσπάθειαι ὅπως κατανοήσῃ τις ὅτι ἀπέφευγε τὴν μονοτονίαν τῶν κατὰ μόνος διαλέξεων. Ὑπὸ ταύτην ἡ ἐκείνη τὴν ἀφορμὴν ἐξήρχετο καὶ ἔμεινεν ἔξω τοῦ μεγάρου ὅλον τὸ μεταμεσημβριανὸν διάστημα. Καὶ ἡ Κλάρα διήρχετο ὀλοκλήρους ἡμέρας ἐν τῇ μικρᾷ κυανοχρόῳ αἰθούσῃ, ἣτις τόσον ταχέως ἀπέβη διὰ τὸν λαυρέντιον τὸ κέντρον τοῦ κόσμου! Διὰ τοῦ εὐπίστου καὶ μωροπίστου ἐκείνου ἐγωϊσμοῦ ὅστις ἀποτελεῖ τὸν κύριον χαρακτῆρα, πολλῶν συζύγων—ἐγωϊσμοῦ, ὃν καθίστα ζῶνρότερον κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην δικαία ἐκτίμησις τῆς τιμιότητος τῆς Κλάρας—ὁ Γεράρδος ἐσυνειθῆσεν ἐντὸς ὀλίγου νὰ χρησιμοποιοῖ

(*) Ἴδε ἀριθμ. 4 σελ 68—70.

τάς ἐπαλλήλους ἐπισκέψεις τοῦ φίλου ὑπὲρ τῆς πρὸς ἀνεξαρτησίαν ἐπιθυμίας αὐτοῦ. «Ὁ Ἥλιος θὰ σᾶς κρατήσῃ συντροφικῶν, ἔλεγεν εἰς τὴν κ. δὲ Βέλδ, καὶ οἱ δύο ἔχετε τὰ φυσικὰ τῶν γάτων, δύνασθε νὰ μείνετε ἀκίνητοι ὀλόκληρον ἑβδομάδα ἐν τῇ γωνίᾳ τοῦ δωματίου. Ἐγὼ ὅμως ὁμοιάζω τὰ λαγωνικά, πρέπει νὰ πηγαίνω ἀδιακόπως . . . ». Ἡ Κλάρα ἔκλινε τὴν κεφαλὴν χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ, ὁ δ' Ἥλιος ἠγείρετο ὅπως ἀναχωρήσῃ, ἔπειτα ὅμως ἔμενεν. Ἡ θέλησις αὐτοῦ ἦτο ἀνίσχυρος ἀπέναντι τῆς δυνάμεως τῆς ἑλκυστικότητος, ἣν ἐκέκτητο ἡ παρουσία τῆς γυναικὸς ἐκείνης. Ἡ γυνὴ ἐκείνη ἐκέκτητο ἰδιαζόντως καὶ κυρίως τὸ ἐξῆς εἰς ὃ ἠδυνάττει τις ν' ἀντιστῇ ὅτι, ἐκέκτητο τὴν μαγευτικὴν ἐκείνην δύναμιν ἐπιδράσεως, ἣτις αἰχμαλωτίζει μᾶλλον ἢ ταράσσει τὸν νοῦν, σὺν διαρκεί καὶ μεθυστικῇ κεντρομῶλῳ δυνάμει ἐν τῇ συμπεριφορᾷ ἐν γένει καὶ ταῖς χειρονομίαις. Οὐδεμίαν ἔκαμνε κίνησιν ζωηροτέρην τῆς ἄλλης, ἡ δὲ νωθρότης ἐκείνη παρήγεν ἀποτέλεσμα ἁρμονίας, ὅπερ ἀπεικονίζετο ἐν τῇ γενικῇ φυσιογνωμικῇ ὀλοκλήρῳ τῆς μικρᾶς αἰθούσης. Ἀπὸ τῶν ἀενάως ἀνανευμένων ἀνθῶν, τὰ ὁποῖα ἐκόσμουσαν τὰ πολλὰ καὶ μικρὰ δοχεῖα τὰ τοποθετημένα τῆδε κἀκείσε μέχρι τοῦ τρόπου τῆς τακτοποιήσεως τῶν βιβλίων ἐν τῇ χαμηλῇ βιβλιοθήκῃ, μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ τρόπου τῆς τοποθετήσεως δοχείων τινῶν ἀπαστραπτόντων ἐπὶ τῶν θέσεων τοῦ λεπτοῦ ἀγγλικοῦ ὑέλωτοῦ ἐπίπλου, τὸ πᾶν ἐν τῷ ἀσύλω ἐκείνῳ, ὅπερ ἐφώτιζε μόλις φῶς ἐξουδετερούμενον ὑπὸ τοῦ καταβιβαζομένου παραπετάσματος, συνεφώνει πρὸς τὸν χαρακτήρα τῆς ἡσύχου καὶ γαληνιαίας ἐγκλειστοῦ. Ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβέλου, τεθειμένου κατὰ πλάτος τῆς αἰθούσης, τὰ τετράδια τῆς μουσικῆς ἦσαν ἀνοικτά. Τὸ πῦρ ἔκαίεν ἐν τῇ ἐστίχῃ πάντοτε κατὰ τὴν αὐτὴν ἔντασιν καὶ σχεδὸν πάντοτε ἡ Κλάρα ἐκάθητο ἐν τῇ αὐτῇ θέσει παρὰ τὴν ἐστίαν, ἐπὶ ἐπιμήκους καθέκλας ἐπεστρωμένης δι' ἀρχαίου μεταξωτοῦ ὑφάσματος χρώματος ροδολευκοῦ μετὰ γραμμῶν ἀργυρῶν. Οἱ πόδες αὐτῆς κατὰ τι μακροί, ἐπανεπαύοντο ἐπὶ ἰδιαιτέρου ὑποβαστάσματος, ἐνῶ ἄλλα ὅμοια ὑπεστήριζον ὀπισθεν τοὺς ὤμους αὐτῆς, μᾶλλον ὑψηλοὺς καὶ πλατεῖς ἢ στενοὺς καὶ προσπίπτοντας. Τὰ εὐχάριστα ὅμως ἐκείνα ἑλαττώματα παρεῖχον αὐτῇ ἐκείνην τὴν θεῖαν σκαλιότητα, τὴν ἰδιαιτέραν ἐκείνην χάριν, ἣτις ἤρρεσκεν ἐν αὐτῇ μᾶλλον τῆς ἐντελείας τοῦ παρ' ἄλλαις ἀπαντῶντος σωματικοῦ σχηματισμοῦ. Εἰργάζετο πάντοτε πλέκουσα ἢ ἀναγινώσκουσα. Ἄλλ' εἴτε διὰ τοῦ ἄκρου τῆς χρυσῆς αὐτῆς δακτυλίδος ὅθι τὴν βελόνην ἐπὶ τοῦ πλεκτοῦ ἐφ' οὗ ἐκέντα καὶ ὅπερ ἦν τεταμένον ἐπὶ τοῦ πλαισίου, εἴτε περιέφερε διολισθαίνουσαν ἀνὰ μέσον τῶν σελίδων τοῦ βιβλίου αὐτῆς τὴν λεπίδα τοῦ ἐκ μελανοῦ μαργαροστράκου μαχαιριδίου αὐτῆς, πάντοτε ὁ αὐτὸς βραδὺς καὶ εὐχάριστος ρυθμὸς καὶ τῶν ἐλαχίστων αὐτῆς κινήσεων ἀπεκάλυπτε φύσιν σιγῆλῃν καὶ ρεμβώδη, ἣν βῦθος εἰς σκέψεις μὴ διακοπτόμενον ἐφαί-

νετο ὅτι θὰ ἐπροστάτευε κατὰ πάσης ἐπαφῆς πρὸς τὰς κτηνωδίας ἢ τὰς χυδαιότητας τοῦ βίου.

Κατ' ἀρχάς, ἡ μονάζουσα ἐκείνη γυνή, μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ Ἥλια Λαυρεντίου ἔτεινε πῆλον προφυλακτικόν, ὃν ὁ νεαρὸς ἀνὴρ δὲν ἐδοκίμασε νὰ ἀνεγείρῃ. Δὲν ἔτεινεν αὐτῇ τὴν χεῖρα οὔτε κατὰ τὴν ἄφιξιν, οὔτε κατὰ τὴν ἀπέλευσίν του, ἐὰν δ' ἐκείνος ἔπαυε συνδιαλεγόμενος, ἐκείνη οὐδέποτε ἔρριπτεν εἰς μέσον ἀντικείμενον νέας συνδιαλέξεως. Ὁ Ἥλιος Λαυρεντίος ἠὲ χάριστήθη ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς αὐτῆς ταύτης, ὡς ἀργότερον ἠὲ χάριστήθη ὅταν ἡ Κλάρα παρητήθη τὴν ἐπιφυλακτικότητα αὐτῆς ταύτην. Οὐχὶ διότι εὐρίσκετο ἐν τῇ ἠθικῇ ἐκείνη καταστάσει ἀνδρὸς, ὅστις ἐν ἐκάστῳ γεγονότι ἔστω καὶ λεπτοτάτῳ εὐρίσκει νέαν ἀφορμὴν ν' ἀγαπήσῃ πλείοτερον ὅ,τι ἤρξατο ν' ἀγαπᾷ. Ἀλλὰ διότι ἐν τῇ λίαν λεπτῇ θέσει ἐν ἣ ἡ Κλάρα εὐρίσκετο πεπλεγμένη, τὸ φοβεῖσθαι ἀπότομον οικειότητα ἀπετέλει ἰδιαζόν γνώρισμα ἀρετῆς τῆς καρδίας αὐτῆς. Τοιουτοτρόπως ὁ Ἥλιος μετὰ προσοχῆς παρατηρῶν πάντοτε καὶ τὰ ἐλάχιστα τεκμήρια, εἶδεν ὅτι κατὰ τὰς πρώτας ἑβδομάδας τῆς οικειότητος ἡ Κλάρα ὑπέδεχετο αὐτὸν πάντοτε ἐν περιβολῇ περιπάτου ὡσεὶ ἦν ἔτοιμος νὰ ἀναχωρήσῃ, κἄν τε προετίθετο νὰ διέλθῃ τὴν ἡμέραν ὀλόκληρον οἶκοι. Εἶτα, τούναντιόν, καὶ μολονότι διὰ σιωπηρᾶς συμφωνίας ἀνέμενε τὴν ἐπίσκεψιν αὐτοῦ, εὐρίσκειν αὐτὴν ἐν περιβολῇ οικιακῇ καὶ φέρουσαν μικρὰ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας. Ἐκεῖνος τότε ἐρωτώμενος ἐν ποῖα περιβολῇ εὐρίσκειν αὐτὴν θελκτικωτέραν θὰ εὐρίσκετο ἐν δυσχερεὶ θέσει ὅπως ἀπαντήσῃ. Διότι μετὰ τῆς τοῦ περιπάτου ἐσθῆτος αὐτῆς, κοντῆς ὀλίγον καὶ τῶν λεπτῶν ὑποδημάτων κεκοσμημένων δι' ἐριούχου βαθέος χρώματος καὶ πλατέων κομβίων ἐκ μέλανος μαργαροστράτου ἀπετέλει οἶον εἰπεῖν ἐν σύνολον, ὡς ἔλεγε κατὰ νοῦν, ἦτοι τὸ θελκτικὸν καὶ ζωηρὸν ἐκεῖνο παρῆσθημα γυναικὸς ἀποτελοῦσης ἐν ὅλον μετὰ τῶν ἐνδυμάτων αὐτῆς. Ἐνίοτε τὸ νεανικὸν τῆς περιβολῆς καὶ τοῦ ὄλου ἐν γένει παρεῖχον εἰς τὴν ὑπερτρακονταετίδα ἐκείνην πικρισιανὴν ὕφος μαθητριάς ἐν ἐξόδῳ. Ἐνῶ τούναντιον ἐν τῇ μακρᾷ οικιακῇ αὐτῆς ἐσθῆτι, πρὸ πάντων δὲ ὅταν τὴν οὐρανὸν αὐτῆς ἐτοποθετεῖ περὶ τοὺς πόδας ἐφαίνετο μᾶλλον ἡλικιωμένη καὶ προσελάμβανεν ὕφος ὄφρος προζενούῃ ἀνησυχίαν καὶ χαύνωσιν. Κατ' ἀμφοτέρως ὅμως τὰς ἀμφιέσεις αὐτῆς, διετέλει πάντοτε ἡ ἀπλῆ καὶ ἀγνοτάτη ἐκείνη γυνή, ἡ καθαρὰ καὶ ἀπρόσβλητος εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ φαίνεται ἀδύνατον νὰ μὴ ἔζησεν ἐν τῷ κόσμῳ ὅλως ἀκηλίδωτος. Ἡ ἰδέα ὅτι ἡ θέσις αὐτῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ δὲν ἦτο κεκανονισμένη διελύετο ἀμέσως, ἅμα ὡς ἐπλησίαζέ τις πρὸς αὐτὴν, καθὼς ἐπίσης καὶ ὅταν ἔβλεπέ τις αὐτὴν παρὰ τὸν Γεράρδον, ἡ ἰδέα, ὅτι ἐνοχὸς δεσμὸς ἦτο δυνατὸν νὰ τοὺς συνενοῖ.

(Ἀκολουθεῖ).

A. ΓΡΑΜΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ.